

FRAGMENTI IZ HISTORIJE GRAČANIČKOG SPORTA – ČETVRTI DIO

Emir Tihic

1. BRATSKI PAROVI U RK "GRAČANICA, OD OSNIVANJA KLUBA DO DANAS

U ovom prilogu osvrnut ćemo se nešto šire na nastupe braće uspješnih sportista u mnogim našim sportskim ekipama i klubovima, sa posebnim osvrtom na Rukometni klub u Gračanici. Kao što je poznato, rukomet u bivšoj Jugoslaviji i današnjoj Bosni i Hercegovini igra se više od 60 godina. U mnogim rukometnim klubovima nastupala su braća, istovremeno ili u različitim periodima zavisno od godina starosti, ali mislim da je RK "Gračanica" u tome bio jedinstven primjer.

Prije nego što se osvrnemo na taj fenomen u RK "Gračanici, pomenućemo nastupe "najuspješnije braće" u nekoliko najpoznatijih rukometnih klubova i ekipa s prostora bivše države. Od klubova s područja Bosne i Hercegovine, na prvom mjestu ističemo RK "Borac" iz Banja Luke, u kojem je prvo nastupao "bratski par Prohaske, a kasnije i braća Momo i Boro Golić. U RK "Bosna" iz Visokog nastupala su braća Mirsad i Nevzet Sirćo, u RK "Krivaja" iz Zavidovića igrala su čak tri Bašića–Fikret, Meho i Adnan, a kasnije i braća Vuković i braća Hotić, u RK "Sloboda" iz Tuzle upamćeni su braća Jahići, u RK "Prijeđor" braća Alibegović, u RK "Goražde" braća Hurić, u

RK "Gradačac" braća Doborac (nastupali su i za RK "Gračanica", 2001. godine kada su gračanički rukometaši bili prvaci BiH).

I u rukometnim ekipama u drugim klubovima bivše Jugoslavije nastupala su rođena braća, po kojima su te ekipe bile prepoznatljive u sportskoj javnosti. U RK "Partizanu" iz Bjelovara igrali su i oba bili reprezentativci Jugoslavije Zvonko i Željko Jandroković, u RK "Celje" braća i reprezentativci Jugoslavije Miha i Vlado Bojović, u RK "Zagreb" braća Velimir i Nenad Kljajić, u RK "Medveščak" braća, Zdravko i Željko Zovko, takođe reprezentativci. Poznati rukometaši, braća Martinčevići, igrali su u različitim klubovima—stariji Vlatko u RK "Partizan" iz Beograda, a mlađi Željko u RK "Željezničar" iz Sarajeva.

Ipak, izgleda da je RK "Gračanica" u tim prošlim vremenima bila rekorder po broju takozvanih "bratskih" parova, ne samo u BiH nego i šire. Bilo je perioda i sportskih rezultata koje su obilježili i po tri brata u jednoj sportskoj sezoni.

Prikupljajući podatke za prilog o takozvanim "bratskim parovima", koji su nastupali za RK "Gračanicu" od osnivanja kluba, 1956. godine pa do danas, bio sam u dilemi, koga sve spomenuti, kako imena poredati po važnosti, a da neko ne izostane itd. U historiji rukometnog kluba bilo je braće koji su nastupali i proveli u Klubu relativno malo vremena, jedni su bili uspješni, drugi manje uspješni, jedni su imali dugu i uspješnu karijeru, drugi su bili samo prolaznici, jedni su bili prvotimci, drugi se nisu makli od juniorske ekipe itd. Na kraju sam se odlučio da u ovom prilogu spomenem sve "bratske parove" koji su imali zvanične nastupe za Klub bilo u seniorskoj ili juniorskoj selekciji.

Podsjetimo se da je prva zvanična utakmica u Gračanici odigrana 25. maja 1956. godine i da je taj datum označen kao dan formiranja RK "Gračanica". Već u toj prvoj generaciji gračaničkih rukometaša, koji su igrali samo prijateljske utakmice (u početku nije bilo zvaničnog takmičenja) igrali su braća Dževad i Fuad Sarajlić, te Zajim Nezirović, čiji je brat Asim kasnije nastupao za prvu ekipu i u zvaničnim takmičenjima, da bi kasnije postao i uspješan rukometni sudija. U toj prvoj generaciji gračaničkih rukometaša nastupao je kraće vrijeme i Esad Tihić, dok je njegov brat Emir (potpisnik ovih redova) bio nekoliko godina standardni prvotimac, kasnije dugogodišnji rukometni trener gotovo svih selekcija u Gračanici. Prvi put je postavljen za trenera prve ekipe u sezoni 1967/68. i sa 24 godine bio najmlađi trener u BiH. Osim trenerske funkcije—samo prvu ekipu trenirao je oko 10 godina—obavljao je i niz drugih funkcija u klubu (član uprave, sekretar, šef stručnog štaba itd.).

Od 1958. godine klub počinje nastupati u zvaničnom takmičenju, u Zonskoj rukometnoj ligi sreza Tuzle. Tada se na lokalnoj rukometnoj sceni pojavljuju braća Ibrahim i Ahmet Šelo. Ibrahim je prve rukometne korake učio u Učiteljskoj školi u Tuzli, da bi kasnije, nekoliko godina bio standardni prvotimac. Njegov brat Ahmet imao je dužu i uspješniju rukometnu karijeru. Bio je dugogodišnji prvotimac i kapiten prve postave gračaničkog rukometa.

Nakon braće Šelo, za klub počinje nastupati Rešad Kamarić kao vrstan golman. Počeo se baviti rukometom kao omladinac, a kasnije postaje standardni igrač. U tandemu sa drugim golmanom Kemalom Šakovićem bili su izuzetan gol-

manski par. Rešadova mlađa braća Nijaz i Vehid, takođe su bili standardni golmani u ekipi i zbog različitih godina starosti nastupali u različitim periodima za klub. Braća Kamarići–Nijaz i Vehid bili su talentovani golmani i imali bi, zasigurno, dužu rukometnu karijeru da nisu morali u potrazi za poslom veoma mladi otići napustiti rodni grad i otići u Zapadnu Njemačku.

Za RK “Gračanicu” su nastupali i braća Muharem i Muris Brkić. Muharem je početkom šezdesetih godina nekoliko sezona nastupao kao prvotimac, da bi ga u prvoj ekipi naslijedio njegov dosta mlađi brat Muris koji je, negdje sedamdesetih godina uspješno odigrao nekoliko sezona, a kasnije postao rukometni sudija i jedno vrijeme trener u klubu.

U drugoj generaciji gračaničkih rukometaša bio je i Dževad Beganović, ali zbog odlaska na školovanje u Sarajevo nije dugo nastupao za prvu ekipu. Njegov dosta mlađi brat Salih bio je nekoliko godina standardni prvotimac.

U trećoj generaciji gračaničkog rukometa igrali su braća Mili i Predrag Hadžistević. Mili je nekoliko sezona igrao za RK “Gračanica”, da bi nakon završetka školovanja otišao u Jajce, gdje je nastupao za RK “Jajce”. Njegov mlađi brat Predrag imao je daleko uspješniju rukometnu karijeru. Bio je vrstan golman, jedno vrijeme među najboljima u BiH. Osim nastupanja za RK “Gračanica”, igrao je za RK “Krivaja” iz Zavidovića i RK “Sloga” iz Doboja. Nakon završetka aktivnog igranja, u tim klubovima započeo je uspješnu trenersku karijeru (nekoliko sezona), koju je nastavio u ženskom rukometnom klubu “Partizan” iz Beograda, a vodio je i mušku rukometnu ekipu “Dinama” iz Pančeva. Prije nekoliko

godina, jednu sezonu bio je trener i u RK “Gračanica”.

Bilo je slučajeva da su u gračaničkom rukometnom klubu nastupala i po tri brata, zajedno ili u različitim periodima. Navodimo primjer braće Subašića–Esada, Buce i Ede. Od njih trojice, najuspješniju rukometnu karijeru imao je Esad. Nije dugo nastupao u Gračanici jer je rano otišao na školovanje. Kasnije je zaigrao u RK “Borac” iz Zagreba, a potom ostvario dosta uspješnu karijeru u Italiji. Prije nekoliko godina, istina kraće vrijeme, obavljao je i funkciju trenera u RK “Gračanici”. Njegov brat Buco odigrao je nekoliko utakmica za prvu ekipu, a najmlađi Edo samo za juniorski sastav.

Za Klub su nastupali i braća Dinko i Davor Kraljević. Dinko je postao prvotimac, dok je njegov mlađi brat Davor igrao samo za juniorski sastav. Porodica Kraljević seli se iz Gračanice u Mostar, pa je Dinko svoju rukometnu karijeru nastavio u RK “Velež” iz Mostara i to veoma uspješno.

Za RK “Gračanicu” nastupala su i braća Mujkić, Mustafa i Muris. Mustafa je bio talentovan u juniorskoj ekipi, a za prvu ekipu igrao je samo kreće vrijeme. Njegov brat Muris igrao je duže. Počeo je kao krilni igrač, ali ga je trener Ramo Kujundžić kasnije postavio na mjesto centra, gdje se nekoliko godina zadržao kao standardni prvotimac

Braća Mustafa i Nedim Kamarić su takođe bili uspješni igrači RK “Gračanica”. Nedim je igrao za juniorsku ekipu i jednu sezonu za prvi sastav. Njegov stariji brat Mustafa imao je višegodišnju uspješnu sportsku karijeru. Bio je standardni prvotimac, jedno vrijeme i najbolji strijelac

kluba. Nastupao je i za reprezentaciju BiH. Jednu sezonu igrao je u Turskoj, a jednu u RK "Sloboda-Solana" iz Tuzle.

Spomenimo i braću Nermina i Nedima Šakovića. Za Nermina znamo da je nastupao samo za juniorsku ekipu i da je kasnije postao rukometni sudija. Njegov brat Nedim bio je uspješniji i nekoliko sezona igrao je za prvu ekipu.

Braća Damir i Edin Doborac došli su iz Gradačca i igrali za RK "Gračanica" kada je ova ekipa ostvarila jedan od najboljih svojih rezultata – postala je prvak BiH u rukometu. Mladi Damir imao je daleko uspješniju rukometnu karijeru od svog starijeg brata Ede. Osim Gračanice, nastupao je i za RK "Bosnu" iz Sarajeva, koja je tada bila prvak države, zatim je nastupao u Sloveniji i posljednje vrijeme u Njemačkoj. Standardni je reprezentativac BiH.

Trenutno u RK "Gračanica" nastupaju i braća Ferhatbegović iz Tuzle i oni su standardni prvotimci u klubu.

Za kraj ovog priloga ostavio sam braću Ekrema i Hazima Fazlića i braću Rifata i Halida Žunića. Oni su, bez sumnje dali najveći doprinos uspjesima gračaničkog rukometa, najduže su igrali u Gračanici i postigli najviše golova, te tako ostavili snažan pečat u ovoj grani sporta.

U historiji gračaničkog rukometa Halid Žunić je odigrao najviše utakmica i "zabio" najviše golova u protivničku mrežu, te se smatra najboljim igračem "rukometne Gračanice" svih vremena. Imao je više poziva i mogao zaigrati u nekoliko renomiranih prvoligaša bivše države, ali je ostao vjeran svojoj Gračanici. Doduše, odigrao je jednu sezonu za RK "Gradačac". Njegov brat Rifat, zv. Rife bio je dugogodišnji prvotimac ovog kluba. Po završetku igračke

karijere, obavljao je niz dužnosti u Klubu, jedno vrijeme bio je i rukometni sudija, a upamćen je i kao vrlo uspješan trener ženske rukometne ekipe u Gračanici.

Ekrem Fazlić je takođe bio dugogodišnji standardni prvotimac, kapiten i lider ekipe, imao je dugu i uspješnu rukometnu karijeru i dao veliki doprinos razvoju i afirmaciji Kluba. Po završetku igračke karijere, jedno vrijeme bio je trener prve ekipe, a poslije i direktor u Klubu.

Priču o nastupima rođene braće u RK "Gračanica" završit ćemo sa imenom Hazima Fazlića, koji je, takođe, bio dugogodišnji standardni prvotimac i jedan od proslavljenih golgetera u Klubu. Krasila ga je vesela narav, rukomet je shvatao samo kao igru i sportsko nadigravanje, ali je znao dati i snažan poticaj ekipi, kada je zapadala tokom igre u krizu ili bila na pragu poraza. Nakon njegovog poklika "Idemo sada", dolazilo bi do preokreta i te smo utakmice obično dobijali. Po završetku igračke karijere, duže vremena bio je trener naših mladih selekcija.

Na kraju ovog priloga, s dužnim poštovanjem spomenut ćemo imena braće iz RK "Gračanica" koji više nisu među živima. To su: Dževad Sarajlić, Ibrahim Šelo, Muharem Brkić, Dževad i Salih Beganović, Ekrem Fazlić, Rifat i Halid Žunić. Oni će ostati u trajnom sjećanju ljubitelja sporta u Gračanici i analima Rukometnog kluba. (U Gračanici, 19. 10. 2012.)

2. RUKOMETNE LEGENDE GRAČANICE: HALID ŽUNIĆ (1952. – 2003.)

Kao što je poznato rukomet se u Gračanici igra preko 55 godina. Kao datum osnivanja Rukometnog kluba (osnovan

kao sekcija pri DTV "Partizan" Gračanica) uzima se 25. 05. 1956. godine, kada je odigrana i prva rukometna utakmica u Gračanici. U toj historijskoj utakmici nastupili su Dževad i Fuad Sarajlić, Ismet Ustavdić, Zajim Nezirović, Boško Đurić, Đorđo Panić, Esad Tihić, Bilal Kumbarić, Ibrahim Junuzović, Gojko Šešlak, Muharem Fetahagić, Drago Krulj.

Ta prva generacija nastupala je kratko vrijeme i nije se takmičila u zvaničnim sistemima, nego je igrala prijateljske utakmice povodom državnih praznika i obilježavanja nekih značajnijih datuma. Tek od 1958. godine rukometni klub se počinje takmičiti u Rukometnoj ligi Tuzlanskog sreza i igrati zvanične prvenstvene utakmice. Od tada pa do danas kroz Rukometni klub u Gračanici prodefilovalo je nekoliko generacija i svaku od njih obilježilo je jedno ili više sportskih imena. U svakoj generaciji bilo je pojedinih igrača koji su se izdvajali od ostalih svojim igrama ili svojim ukupnim doprinosom uspjehu Kluba.

Poslije prve generacije, koju smo već pomenuli dolazi druga—u kojoj su se isticali Boro Žuža, Branko Ristić, Ibrahim Šelo, a posebno Halid Duraković. Među ovim imenima najmlađi je bio Halid Duraković, čija generacija (Reuf Džinić, Emir Tihić, Dževad Beganović, Rešad Kamarić, Kemal Šaković i dr.), stupa na sportsku scenu Gračanice nešto kasnije. Halid Duraković je bio izuzetno talentovan, pa je, faktički, prije spomenutih igrača iz svoje generacije postao prvotimac, a kasnije i jedan od najboljih rukometnih talenata u istoriji kluba.

Iza ove, dolazi još jedna generacija igrača, koji su takođe dali veliki doprinos

■ HALID ŽUNIĆ

u razvoju ovog kluba. U njoj su bili: Ekrem Fazlić, Hajrudin Helić, Salih Ahmetašević, Mili Hadžistević, Predrag Hadžistević i drugi. Slijedi, takođe veoma uspješna generacija rukometaša u kojoj su se isticali Halid i Rifet Žunić, Hazim Fazlić, Vahid Hadžihasanović—Džeri, Esad Subašić, Svetozar Stanković i Halid Klobodanović, zatim dolaze Dragan Cvjetković, Vojo Vuković, Edo Ejubović, Rešad Didić, Miki Sokolušić, te Mustafa Kamarić kao posljednji i najmlađi talentovani rukometaš u prijeratnom periodu (1992. – 1995.).

Iza rata u Klubu su većinom nastupali igrači sa strane. Među njima nisu zapaženi igrači koji su se svojim talentom izdvajali od ostalih. Izuzetak može biti samo Husejn Salkić, čije ime, po talentu, možemo staviti na spisak rukometne elite Gračanice.

U dugogodišnjoj istoriji Kluba u njegovim redovima nastupalo je, osim doma-

ćih i više igrača iz drugih klubova i sredina. Među istaknutim, ističemo po sjećanju sljedeća imena: David Mihajlović iz Lukavca, Vlado Maršiček, Damir Cipurković, Amir Muratbegović iz Tuzle, zatim Dragan Bulatović, Zoran Pavlović, Dragan Suvajac iz Doboja, te Nedžad Ferzan iz Visokog, braća Amir i Damir Doborac iz Gradačca i mnogi drugi.

Među svim generacijama koje su nastupale za RK "Gračanica" i među desetina talentovanih igrača, ime Halida Žunića treba, ipak, posebno izdvojiti. Prema mišljenju mnogih sportista, ljubitelja sporta, rukometa posebno, kao i mnogih običnih građana, Halid Žunić može ponijeti epitet najboljeg igrača RK "Gračanica" – svih vremena. Od svih igrača koji su pronosili slavu gračaničkog rukometa, on je u svojoj rukometnoj karijeri koja je trajala preko 20 godina za svoj Klub odigrao najviše utakmica (preko 600) i postigao najviše golova (preko 1000). Nažalost, nakon kratke, ali teške bolesti, umro je 2003. godine u 51. godini života. Iza njega ostala je supruga Sabina, koja sada živi sa nezaposlenim sinom Nerminom, dok im kćerka Elvira živi u Americi, gdje je zasnovala porodicu.

U znak sjećanja, za sportske zasluge i doprinos koji je Halid dao razvoju rukometa, RK "Gračanica" svake godine organizuje Memorijalni rukometni turnir pod njegovim imenom, na kojem redovno učestvuju ekipe iz BiH, Hrvatske i Srbije.

U rukometnoj sezoni 1967/68. imenovan sam za trenera prve ekipe u RK "Gračanica". Na naše treninge dolazili su i rukometaši iz mlađih kategorija. Na kraju svake školske godine, na gradskom rukometnom

stadionu, sastajale su se rukometne ekipe iz dvije gradske osnovne škole. Radilo se o đачkim selekcijama od 14–15 godina. Kao rukometni trener redovno sam prisustvovao tim utakmicama. Na jednom od tih susreta upoznao sam Halida Žunića kao petnaestogodišnjeg dječaka koji je nastupao za ekipu Osnovne škole "Hasan Kikić". Sjećam se, bio je mršav, visok, nezgrapnih pokreta... Zapazio sam da je za svoj uzrast imao ogromne ruke i da je već dodavao i šutirao "iz zgloba". Na toj utakmici bio je najbolji igrač i, koliko se sjećam, postigao je 10 golova.

Kako sam ocijenio da se radi o veoma talentovanom dječaku, odmah sam ga pozvao u juniorsku ekipu našeg rukometnog kluba. Prihvatio je moj poziv i počeo dolaziti na naše treninge. Kao veliki talenat brzo je napredovao, pa je u vrijeme dok je u Klubu kao trener radio prof. Jerko Mandurić, dospio u prvu ekipu. Iako još dosta mlad, postaje standardni prvotimac, nosilac igre u ekipi i najbolji strijelac. Kasnije, kada sam ponovo postao trener prve ekipe, Halid je već bio rukometna zvijezda, ne samo u Klubu, nego širom BiH.

Bio je svestran igrač, počeo je igrati na poziciji pivota, ali je svoje najbolje igre pružao na poziciji lijevog beka i centra. I pored toga što je bio visok, jak, sa ogromnom šakom (veoma važno za svakog rukometaša), njegova igra bila je bazirana na ljepoti i tehnici. Njegova finta u igri "jedan na jedan", a zatim prolaz i postizanje gola bila je tako usavršena, da bi i danas mnogi vrhunski igrači od njega mogli učiti kako se igra u napadu "jedan na jedan". Svojih preko 1000 postignutih golova Halid je realizovao na razne načine: iz kontre, sa pozicije pivota, iz skok šuta sa pozicije

beka itd. Ali od svih tih golova, najviše su upamćeni oni koje je Halid postizao poslije dosuđenog deveterca za našu ekipu. U tome je zaista bio specifičan: dok bi se protivnici dogovarali kako da postave blok, obraćajući pažnju kome će Halid dodati loptu, on je s mjesta izvođenja deveterca sa zemlje, iznenada šutirao i postizao golove. Mnogi ovakvi iznenadni golovi oduševljavali su publiku, a često bili i odlučujući za naše pobjede.

Njegove velike igre u Klubu, nisu ostale neprimijećene u mnogim klubovima, pa i prvoligaškim, koji su mu počeli nuditi angažman. Pozivi su stizali od RK "Sloboda Solana" iz Tuzle, RK "Sloga" iz Doboja, prvoligaša RK "Krivaje" iz Zavidovića, a najkonkretniji je nudio višestruki prvak Jugoslavije RK "Borac" iz Banja Luke. Sve ove pozive Halid je redom odbijao (pred kraj karijere odigrao je samo jednu sezonu za RK "Gradačac"), po mom mišljenju iz dva razloga. Prvi je, svakako, što je volio svoju rodnu Gračanicu i svoje društvo – toliko da bi se teško privikao na neku novu sredinu, dok je drugi bio "proizvod" njegovog specifičnog poimanja rukometnog sporta. Kao vrhunski rukometni talenat, on je istovremeno bio i svojevrsan "rukometni boem", koji je igrao iz ljubavi i zadovoljstva. Bio je jedan od onih koji su u sportu vidjeli samo ljepotu igre. Za njega je rukomet bio samo igra, a ne borba za pobjedu i bodove, novac, prestiž, karijeru. Prelazak u neki drugi klub u kojem vladaju strogi profesionalni odnosi, njemu ne bi odgovarao, to već ne bi bila "njegova" životna igra.

Jedna od njegovih većih mana bila je i slabija igra u odbrani. Puno puta je u toku utakmice bio isključivan iz igre (vremen-

ske kazne), po pravilu zbog prigovora sudijama ili nesportskog ponašanja, dok se na prste mogu izbrojati njegova isključenja zbog oštne i grube igre u odbrani. Mnogi su se čudili gledajući kako Halida protivnici fauliraju i ruše (pri čemu je bio mnogo puta i teško povrijeđen), a on njima ne uzvraća.

Kao rukometni boem, nije volio puno trenirati, ali to nije uticalo na kvalitet njegove igre. Izostajanje sa treninga nadoknađivao je svojom specifičnom konstitucijom i nekom urođenom kondicijom. Bilo je slučajeva da Halid opravdano ne trenira i ne nastupa po nekoliko mjeseci, a onda da iznenada zablista na terenu bez i jednog treninga – i sa po desetak golova u protivničkoj mreži.

S obzirom da je Halidova sportska karijera trajala preko 20 godina, on je bio sudionik mnogih velikih utakmica i velikih pobjeda RK "Gračanica". Svojim briljantnim igrama oduševljavao je ljubitelje rukometa ne samo u Gračanici, nego i širom BiH.

Po završetku svoje duge i uspješne sportske karijere, pokušavao je da se ogleda kao rukometni trener. Međutim, nije uspio – rukometni boemi nikada nisu mogli postati dobri rukometni treneri.

Kao čovjek nemirnog duha, nije bio samo rukometni boem, već i boem u svom privatnom životu. Nakon završene osnovne škole, upisao se u gimnaziju koju je napustio odmah nakon prve godine. Kao mladić, zaposlio se u preduzeću putničkog saobraćaja "Transservis" iz Tuzle kao kondukter autobusa i na tom poslu proveo oko 7 godina. Ko zna iz kojih razloga napustio je to preduzeće i jedno vrijeme ostao bez posla. Zahvaljujući ljudima iz Uprave

kluba, novo zaposlenje dobio je u “Elektro-distribuciji” (Elektro-poslovnica) u Gračanici. Počeo je kao nekvalifikovani radnik, da bi se postepeno doškolovao i stekao zvanje kvalifikovanog, a kasnije i visokokvalifikovanog električara.

Halid je bio vesele naravi, volio je društvo, volio je popiti i koju kapljicu više, posjećivati kafane, ali nikada nije bio sklon incidentnim situacijama. Volio je šale i viceve, šalio se na tuđi, ali je prihvatao šale i na svoj račun. Najviše šala na Halidov račun “proizvodio” je Hazim Fazlić, njegov suigrač iz ekipe i radni kolega iz firme. Od Hazima je potekao i Halidov nadimak “Skaza”. Nažalost, 2003. godine, nakon kratke, ali teške bolesti preminuo je u 51. godini života.

Sa Halidom sam, kao njegov sportski kolega i trener, imao raznih dogodovština i zanimljivih doživljaja. Na kraju ovog priloga, osvrnut ću se na dva doživljaja koji su mi ostali u najboljem sjećanju. Prvi se odnosi na 1977. godinu, kada je izvršena temeljna rekonstrukcija rukometnog stadiona u Gračanici, koji je u to vrijeme bio jedan od najljepših otvorenih stadiona u BiH. Za noćne utakmice imao je jačinu osvjetljenja od 180 luksa iako je normativ bio nešto manji – od 150 luksa. U prvenstvu Jedinstvene republičke rukometne lige BiH za sezonu 1980/81. u Gračanici je gostovala ekipa “Borca” iz Travnika, u to vrijeme jedan od kandidata u borbi za prvo mjesto. Utakmica je bila zakazana u večernjim satima, stadion je bio pun “ko šibica”. Mi smo se pribojavali ove utakmice, priželjkivali smo pobjedu, makar sa minimalnom razlikom. Međutim, prije same utakmice predstavnik gostujuće ekipe “stavlja pri-

mjedbu” da jedna sijalica, s donje strane igrališta, od crkve, ne svijetli, pa je zahtijevao luksometar da se izmjeri jačina svjetlosti na stadionu. Uzalud je bilo pokazivanje atesta osvjetljenja stadiona našim gostima, po kojem smo imali “viška” svjetlosti 30 luksa, uzalud je bilo ubjeđivanje da jedna sijalica u odnosu na taj “višak” ne znači ništa, tražili su samo mjerenje i luksometar... I dok smo donijeli tu “spravu” iz Elektroposlovnice, dok smo izmjerili jačinu svjetlosti, početak utakmice je znatno kasnio. Kako igrači nisu znali o čemu se radi, prišao mi je Halid kao treneru i pitao zašto kasnimo. Kad sam mu, sav iznerviran, odgovorio o čemu se radi – nasmejao se i samo dobio: “Nemoj se nervirati. Pokazat ćemo mi Travničanima naš ‘lukso-metar’”.

Nakon što smo luksometrom “uzeli mjeru” svjetlosti na stadionu, “uzeli smo mjeru” i Travničanima. Slavili smo pobjedu – 34 : 22. Halid je bio najbolji igrač na terenu i Travničanima “zabio” 12 golova, ne računajući luksometar.

Drugi događaj koji me vezuje za Halida odnosi se na gostovanje naše rukometne ekipe u Francuskoj. U finalu rukometnog turnira u Orleanu igrali smo sa ekipom ASP iz Pariza, prvakom Francuske. To je bila vrsna rukometna ekipa francuske policije, koja je u sklopu evropskih takmičenja već igrala sa RK “Borac” iz Banja Luke. Tokom zagrijavanja primijetio sam da u ekipi ASP-a nastupaju visoki i snažni igrači, među kojima su se isticala i dva Afrikanca. Iskreno, priželjkivao sam minimalan poraz, samo da se ne osramotimo u prepunoj sportskoj dvorani u Orleanu.

Naša ekipa je prva krenula u napad, lopta je došla do Halida, on je po običaju

krenuo u fintu—a onda ga je jedan od one dvojice crnih rukometaša u francuskoj ekipi grubo nokautirao. Utakmica je prekinuta dok se Halidu ukazivala pomoć. Bojao sam se kako će Halid reagovati, da li će se pokušati revanširati... Međutim, nakon ukazane pomoći, Halid se pridigao, protresao malo glavom i nastavio igrati, igrača koji ga je nokautirao nije ni pogledao... Nakon velike borbe, uspjeli smo pobijediti renomiranog protivnika rezultatom 13:11. Od naših 13, Halid je “zabio” 9 golova. Bila je to jedna od njegovih najboljih igara u karijeri i njegova “osveta” Francuzima. Na kraju utakmice vidio sam kako francuski rukometaš, koji je napravio taj incident, pruža ruku Halidu... Kasnije mi je Halid pričao da mu se “Crnac” izvinuo, rekavši mu da je dobar rukometaš i da bi ga volio vidjeti u svojoj ekipi u Parizu.

Nije znao da Halid više od svega voli svoju Gračanicu – pa i od Pariza.

(u Gračanici 19. 10. 2012.)

3. RUKOMETNI TURNIR ŠAMPIONA DOBOJ

U bivšoj Jugoslaviji mnogi značajni datumi iz Drugog svjetskog rata obilježavali su se velikim narodnim zborovima, veseeljima, pa i sportskim susretima i igrama. Jedan od tih datuma bio je i 23. avgust, koji se oficijelno obilježavao kao Dan ustanka naroda dobojskog kraja. U njegovom obilježavanju, pored Doboja, učestvovala su i opštine Maglaj i Gračanica. Centralni događaj bio je veliki narodni zbor na Preslici na Ozrenu.

Početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća, u programu obilježavanja ovog datuma nalaze svoje mjesto i neke sportske manifestacije i takmičenja. Tako je

1964. godine na Preslici organizovano sportsko takmičenje u nekoliko disciplina: rukometu, skoku u dalj, bacanju kamena s ramena i navlačenje konopa. Organizacija rukometnog takmičenja povjerena je rukometnom klubu iz Gračanice, koji je tada nosio naziv RK “Partizan”. U to vrijeme funkciju direktora u Klubu obavljao je Vlatko Kraljević, prof., koji je obezbijedio i kamion da se sa rukometnog igrališta u Gračanici prevezu stativne na Preslicu. Međutim, na sam dan održavanja takmičenja utvrdili smo da na Preslici ne postoje uslovi za odigravanje rukometnih utakmica (teren je bio travnat, linije se nisu vidjele i drugo), pa je odlučeno da se izvode samo sedmerci i utvrdi pobjednik. Sedmerce su izvodili rukometaši iz Doboja, Maglaja i Gračanice. Na ovom “prikraćenom” turniru sedmeraca pobjednik je bila ekipa Gračanice.

Nakon ove improvizacije, rukometni radnici iz Doboja donose odluku da se naredne godine, u povodu 23. avgusta, održi rukometni turnir u Brijesnici, gdje je postojalo pravo rukometno igralište. U skladu s tom odlukom, u avgustu 1965. godine organizovan je prvi rukometni turnir u Brijesnici, na kojem su učestvovala sljedeće ekipe: “Mladost” iz Brijesnice, “Mladost” iz Doboja, “Željezničar” iz Doboja i “Partizan” iz Gračanice. Bili smo pobjednici tog turnira. U sjećanju mi je ostalo to putovanje ekipe na turnir u Brijesnicu. Predsjednik kluba Emin Jahić organizovao je prevoz konjskim kolima “na šprajcu”.

Turnir u Brijesnici označen je kao prvi – iz kojeg će se kasnije razviti jedan od najpoznatijih rukometnih turnira u svijetu, koji se kasnije održavao u Doboju.

■ EKIPA "BORCA", BANJA LUKA, POBJEDNIK TURNIRA 1967., 1970., 1971. I 1973.

U znak sjećanja na taj prvi turnir, na zgradi Osnovne škole u Brijesnici nalazi se spomen-ploča, na kojoj piše da je Dobojski rukometni turnir počeo tu, u Brijesnici.

Drugi po redu turnir održan je u mjesecu avgustu 1966. godine u Doboju, na rukometnom igralištu Osnovne škole, gdje se održava i danas. Na tom drugom turniru učestvovali su: "Partizan" iz Maglaja, "Željezničar" iz Doboja, "Partizan" iz Doboja i "Partizan" iz Gračanice. U finalu su se sastale ekipe "Partizana" iz Doboja i "Partizana" iz Gračanice. Nažalost, finalni susret nije završen. Rukometaši iz Gračanice bili su bolji i u vođstvu od samog početka utakmice. Sudio je Miro Vujanić iz Doboja, koji je tokom cijele utakmice otvoreno navijao za domaćina. Dobojlje nisu dozvolile da pobjednički pehar turnira po drugi put ode u Gračanicu. Deset minuta prije kraja utakmice rukometaš Gračanice Mili Hadžistević uzeo je sa postolja pobjednički pehar, donio ga na centar i predao Dobojljama. Utakmica je, potom, prekinuta, srećom bez ikakvih incidenata. "Par-

tizan" iz Doboja proglašen je pobjednikom i njima je službeno dodijeljen taj pehar.

Naredne, 1967. i 1968. godine, na turniru se povećava brojem učesnika. Dolaze kvalitetnije ekipe. Pored domaćina, ekipe "Željezničara", pojavljuje se "Derвента", "Borac" Banja Luka, "Krivaja" Zavidovići, "Bosna" Visoko, "Partizan" Bjelovar, "Lokomotiva" Vinkovci i "Crvena zvezda" iz Beograda.

Od prvog turnira, održanog 1965. godine u Brijesnici, pa do 2012. godine, održana su 44 turnira, uz napomenu da se u periodu rata, 1992. – 1995. godine, turnir nije organizovao. Do sada je na turniru učestvovalo preko 100 ekipa iz 32 države Evrope i Afrike. Po završetku rata turnir je nastavljen 1996 godine.

U 1969. godini Dobojski rukometni turnir stiče međunarodni predznak. Po prvi put pojavljuju se ekipe iz drugih zemalja: "Bohemians" iz Praga, "Dinamo" Brašov i "Spartakus" iz Budimpešte. Naredni turnir održan je 1970. godine i značajan je po tome što je finalnu utakmicu između

■ EKIPA "SLOGE" IZ DOBOJA, EKIPA SA NAJVIŠE NASTUPA NA TURNIRU

prvaka Jugoslavije "Borca" iz Banja Luke i "Dukle" iz Praga prenosila televizija. Bio je to prvi TV prenos sa dobojskog turnira.

Od početka sedamdesetih godina pa sve do rata, Dobojski turnir šampiona doživljava svoju punu afirmaciju i postaje prepoznatljiv širom Evrope. Organizatorima nije bilo teško na turnir dovesti najbolje rukometne ekipe Evrope. Na turniru su učestvovala i ekipe iz Afrike (Tunisa i Libije).

Iz godine u godinu na turniru, pored klubova prvaka Jugoslavije ("Borca" iz Banja Luke, "Partizana" iz Bjelovara, "Medveščaka" iz Zagreba, "Crvenke" iz Crvenke, "Kolinske Slovan" iz Ljubljane, "Crvene zvezde" iz Beograda, "Željezničara" iz Sarajeva, "Metaloplastike" iz Šabca i "Zagreba" iz Zagreba), učestvuju i prvaci gotovo svih evropskih zemalja u kojima se igra vrhunski rukomet. Na turniru nastupaju ekipe iz Danske, Švedske i Norveške – zemalja u kojima se počeo igrati rukomet, zatim iz Čehoslovačke, Rumunije, Njemačke i SSSR-a, zemalja koje su osvajale

titule svjetskih prvaka, iz Španije i Francuske, zemalja koje su sada svjetski i evropski prvaci. Osim nabrojanih, na turniru su učestvovala i ekipe iz zemalja koje imaju nešto manji rukometni rejting kao što su: Poljska, Švicarska, Austrija, Portugal, Italija, te već pomenuta Libija i Tunis.

Istina, i u navedenom periodu bilo je nekih turnira na kojima su nastupale vrhunske ekipe, ali bez svojih najboljih igrača. Naime, u godinama kada su se održavale Olimpijske igre i Svjetsko prvenstvo, rukometni savezi nekih zemalja nisu dozvoljavali nastupe svojim najboljim igračima na Dobojskom turniru radi priprema za pomenuta takmičenja, pa je tih godina kvalitet rukometa na turniru bio slabiji.

Nakon završetka rata (1992. – 1995.), rukometni radnici Doboja, među kojima su bili i prijeratni organizatori turnira, organizuju nastavak ili prvi poslijeratni turnir, 1996. godine. U takvim uslovima, mnogi klubovi iz Evrope iz bezbjednosnih razloga (rat je tek bio završen), teško se odlučuju doći na turnir. To je jedan od razloga što

učesnici turnira u periodu 1996. -2009. nisu bili ranga prijateljskih klubova, ali je bilo značajno da se turnir obnavlja, da su iz godine u godinu uslovi na turniru bili sve bolji, bezbjednost takođe. Tako su na turniru 2010., 2011. i 2012. ponovo učestvovala svjetski poznate ekipe, evropski prvaci: "Barcelona", "Ciudad Real" i "Ademar Leon" svi iz Španije, "Monpelje" i "Kretej" iz Francuske, "Čehovski medvjedi" (raniji CSKA) iz Moskve, "Gumersbah" iz Njemačke, "PIK Seged" iz Mađarske, "Tatran" iz Slovačke i drugi.

U vrijeme obnavljanja turnira poslije rata, u periodu 1996. – 2009. godina bio je nešto slabiji kvalitet njegovih učesnika. U navedenom periodu učestvovala su ekipe iz bivše Jugoslavije: "Aero Celje" iz Celja, "Pelister" iz Bitole, "Vardar" iz Skoplja, "Partizan" iz Beograda, "Crvenka" iz Crvenke, "Željezničar" iz Niša, "Crvena zvezda" iz Beograda, "Vojvodina" iz Novog Sada, "Kolubara" iz Lazarevca, "Lovćen" sa Cetinja, "Cimos" iz Kopra, "Metalurg" iz Skoplja, a od ekipa izvan prostora bivše Jugoslavije: "Porto" iz Lisabona, "Univerzitetea" iz Krajeve, "Minaur" iz Bajia Mare, reprezentacija Tunisa, "PIK Seged" iz Segeda i drugi.

Kada govorimo o dosadašnjim učesnicima turnira iz inostranstva, moramo pomenuti da na turniru u Doboju nikada nije nastupila ekipa "Kila" iz Njemačke, višestruki prvak Njemačke i prvak Evrope. Ukoliko u narednim godinama, rukometni radnici iz Doboja uspiju dovesti prvaka Njemačke, s pravom bi se moglo konstatovati da su na Dobojskom turniru nastupile sve najbolje rukometne ekipe svijeta.

Na poslijeratnim turnirima, kao prvak Bosne i Hercegovine, učestvovala je i ekipa

"Bosna-BH gas" iz Sarajeva, ali nije imala nekih značajnijih uspjeha.

Da je Dobojski turnir značajan i jedan od najvećih u svijetu, potvrđuje i podatak da je na njemu učestvovalo 12 ekipa koje su osvajale titulu klupskog prvaka Evrope: "Partizan" iz Bjelovara, "Borac" iz Banja Luke, "Metaloplastika" iz Šabca, "Zagreb", "Aero Celje" iz Celja, "Gumerzbah" iz Njemačke, "Dukla" iz Čehoslovačke, "Steaua" iz Rumunije, "Barcelona", "MAI" iz Moskve "Ciudad Real" iz Španije, "Monpelje" iz Francuske.

Od svih ekipa koje su učestvovala na Dobojskom turniru, najveći broj nastupa imali su rukometaši iz Doboja. Oni su pod raznim imenima klubova "Željezničar", "Partizan", Reprezentacija Dobojske zone "Doboj Inex", "Sloga", "Sloga Bosnaprevoz" –nastupili gotovo na svim turnirima. Istina, u više navrata nisu imali kvalitet da se ravnopravno suprotstave najboljim rukometnim ekipama svijeta, pa su za turnir kao pojačanja nastupali i rukometaši iz drugih klubova iz BiH.

Od drugih učesnika turnira, po broju nastupa prvi je "Borac" iz Banja Luke (20), zatim "CSKA" Moskva (17), "Crvena zvezda" iz Beograda i "Partizan" iz Bjelovara po 13, "Metaloplastika" iz Šabca 7 itd.

Rekorder po broju osvojenih prvih mjesta na turniru je ekipa "Partizana" iz Bjelovara, koja je bila prvak 6 puta, zatim dolazi "Borac" iz Banja Luke sa 4 osvojena prva mjesta, "CSKA" iz Moskve takođe sa 4 itd.

Nastupom na Dobojskom turniru najboljih svjetskih rukometnih ekipa, ljubitelji rukometa u Doboju i šire imali su priliku gledati najbolje rukometaše s prostora bivše države kao što su: Hrvoje Horvat,

Abaz Arslanagić, Milan Lazarević, Zoran Živković, Josip Milković, Nebojša Popović, Milorad Karalić, Mirko Bašić, Jerolim Karadža, Đorđe Lavrinić, Etrit Fejzula, Albin Vidović, Istok Puc, Veselin Vujović, Mile Isaković, Veselin Vuković, Zlatan Arnautović, Jovica Cvetković, Arpad Šterbik, Kiro Lazarov, Danijel Šarić, Ivano Balić i mnogi drugi.

Od svjetskih poznatih rukometaša u Doboju su nastupali: Duda, Mareš, Havlik i Škarvan iz Čehoslovačke, Voinea, Gruja, Birtalan, Liku i Stinga iz Rumunije, Decarm iz Njemačke, Nađ iz Mađarske, Černjišov, Lavrov, Dušebajev, Maksimov iz Rusije, Fernandez, Karabatić, Abalo iz Francuske, Rutenka iz Bjelorusije, Entorios, Hombrados iz Španije i mnogi drugi.

Učesnici turnira bili su i najveći svjetski rukometni stručnjaci, koji su predvodili ekipe na Dobojskom turniru: Ocelea Ruminija, Jevtušenko i Maksimov Rusija, Viha iz Čehoslovačke, Anderson iz Švedske, te bivše Jugoslavije Štencl, Seleš, Misljević, Živković, Hasanefendić i drugi.

Na Dobojskom turniru pravdu su dijelile najbolje sudije iz bivše Jugoslavije, svi sa međunarodnim znakom IHF. Te sudije sudili su na svjetskim prvenstvima, olimpijskim igrama i najznačajnije utakmice evropskih kupova: Milan Valčić, Miodrag Stanojević i Andrija Banjanin iz Srbije, Štefan Jug i Herbert Jeglič iz Slovenije, Branko Horvat, Zlatko Mošnjička i Vladimir Vujić iz Hrvatske, Džabir Delalić, Drago Dopuđa, Josip Vrhovac i Jovo Popović iz BiH.

Poslije rata utakmice turnira sudili su međunarodne sudije iz Srbije, Makedonije i Bosne i Hercegovine. Iako nema rang međunarodnog sudije, na turniru je sudio

i Mevludin Šabić iz Gračanice sa svojim kolegom Kamberovićem iz Živinica.

Kada govorimo o Dobojskom turniru, treba pomenuti i podatak da je od 2011. godine Dobojski turnir uvršten u kalendar Međunarodne rukometne federacije (IHF). To je još jedno veliko priznanje ovom velikom rukometnom takmičenju. Mnogi ljubitelji rukometa ne znaju šta to znači. Naime, kada Međunarodna rukometna federacija neko rukometno takmičenje uvrsti u svoj kalendar, tada u vrijeme tog takmičenja nema drugih rukometnih susreta kako bi na onima koji su uvršteni u kalendar IHF mogle učestvovati najbolje ekipe.

Kako smo već naveli, prvi turnir održan je u Brijesnici. Svi ostali odigrali su se na rukometnom stadionu u Doboju, pored Osnovne škole. Dugo godina utakmice su se igrale na pomenutom igralištu, na betonskoj podlozi. U to vrijeme veliki problem za sve učesnike turnira, za organizatore i za posjetioce, nastajao bi za vrijeme kiše ili nevremena. To je posebno smetalo ekipama iz inostranstva, koje su kod svoje kuće navikle igrati utakmice u rukometnim dvoranama. Da bi riješili ovaj problem, to igralište u Doboju je natkriveno, dograđene su nove tribine, izgrađen press centar, pa je kapacitet stadiona povećan na 6000 gledalaca. Do danas je na stadionu jedino ostalo neriješeno pitanje adekvatnih svlačionica. Poslije rata, betonska podloga na igralištu zamijenjena je plastičnom masom. Nakon što je Međunarodna rukometna federacija (IHF) Dobojski turnir uvrstila u svoj kalendar takmičenja, utakmice turnira se od tada igraju na posebnoj i jedinstvenoj podlozi, na kojoj je obavezno igrati sve utakmice u okviru IHF. To

je specijalna plastična podloga, na kojoj su povrede igrača svedene na minimum.

Organizatorima turnira problem je bio i smještaj ekipa. I prije i poslije rata Doboju nije imao smještajne kapacitete za jednu ovakvu sportsku manifestaciju. Ekipe su se, osim u Doboju, smještale i u okolna mjesta, najviše u Tesliću. Međutim, nedavno je u Doboju otvoren veliki hotel, pa je i ovaj problem riješen.

Dobojski turnir je pozitivno uticao na razvoj rukometnog sporta, ne samo u Doboju, nego i široj okolini, Bosni i Hercegovini pa i u regionu. To se odnosi, svakako, i na rukometni sport u Gračanici.

Kako smo već naveli, RK "Gračanica" (ranije RK "Partizan") je prvi pobjednik turnira, održanog 1965. godine. Rezultatski to nije toliko važno, s obzirom da su na tom prvom turniru nastupile rukometne ekipe iz Brijesnice i Doboja, koje su se takmičile u nižim rukometnim ligama, dok je naša ekipa bila nekoliko godina stabilan član Republičke rukometne lige BiH.

Za gračanički rukomet mnogo je značajnije što se kao prvi pobjednik turnira spominje Rukometni klub iz Gračanice prilikom održavanja svakog turnira. Poslije turnira objavljuju se bilteni o turniru i na engleskom jeziku. Ti bilteni odlaze preko klubova, učesnika turnira u sve evropske gradove i rukometne centre i u svakom tom biltenu spominje se ime prvog pobjednika turnira. Tako se za Gračanicu

zna u Barceloni, Moskvi, Pragu, Bukureštu, Budimpešti, Lisabonu, u Njemačkoj, Švedskoj, Danskoj, Norveškoj, Poljskoj, Tunisu, Libiji i.t.d.

Kao pobjednici tog prvog turnira, gračanički rukometaši dobivaju na značaju i popularnosti–posebno od momenta kada je sportski kanal "Evrosport" u svoj program uvrstio prenos utakmica sa turnira. Prilikom svakog tog prijenosa komentatori utakmica naglašavaju da je prvi pobjednik turnira ekipa iz Gračanice .

Turnir je značajan za Gračanicu i zbog toga što su neki od učesnika, u pauzama turnira, gostovali u Gračanici. To su "Univerzitatea" iz Rumunije, "Červena havejza" iz Čehoslovačke, te prvaci bivše Jugoslavije "Crvena zvezda" iz Beograda i "Crvenka" iz Crvenke. Gostovanja učesnika turnira u Gračanici bilo bi i više, ali zbog održavanja turnira u mjesecu avgustu, kada su naše ekipe u fazi priprema bilo je teško dovesti u Gračanicu još nekog učesnika turnira .

Na kraju ovog priloga, recimo da je Dobojski rukometni turnir najduži i najkvalitetniji u svijetu, da rukometnim radnicima Doboja i bivšim i sadašnjim treba odati priznanje za njegovo održavanje i organizaciju. Kada se počinjalo, vjerujemo da niko od tadašnjih organizatora turnira nije vjerovao da će turnir doći do broja 44. Vjerujemo da će i u buduće okupljati najbolje rukometne ekipe svijeta.

(19. 10. 2012.)